

Lausunto

17.05.2024

Asia: VN/12724/2021-LVM-98

Lausuntopyyntö tieliikenteen automaation edellyttämiä lainsäädäntömuutoksia koskevasta arviomuistiosta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Arviomuistiossa esitetään, että automaattisen ajoneuvon käytöstä liikenteessä vastuussa olevana toimijana voisi tulevaisuudessa olla automaattiajamisen tarjoaja, joka on joko ajoneuvon valmistaja tai muu organisaatio, joka tarjoaa automaattista ajojärjestelmää. Tämä toimija on vastuussa ajoneuvon käyttäytymisestä tiellä, kun automaattinen ajojärjestelmä on toiminnassa. Vastuu ajoneuvon kuljettamisesta siirtyy tällöin kuljettajalta automaattisen ajojärjestelmän tarjoajalle, joka vastaa ajoneuvon turvallisuudesta ja liikennekäyttäytymisestä.

Arviomuistiossa ei erityisesti käsitellä automaattisten ajoneuvojen käyttöönoton seurauksena mahdollisesti laajenevia liikenteenohjaus- ja hallintapalvelun tarjoajien tehtäviä ja/tai vastuita. Onko mahdollista, että tulevaisuudessa joku taho määrittäisi tai aktivoisi alueen tai liikennetilanteen, jossa automaattisesti voi ajaa? Olisiko automaattiajooa mahdollista keskitetysti kytkeä pois erityisolosuhteissa esim. ruuhka, onnettomuus tunnelissa, suuri yleisötaapahtuma yms. Tulisiko jonkun tahon hallita mahdollisia dynaamisia kieltoalueita? Tulisiko jonkin tahon tietää, kuinka paljon autonomisia ajoneuvoja liikkuu tiellä ja ylläpitää tieliikenteen tilannekuvaa? Onko tarvetta tiedottaa muita tienkäyttäjiä ajoneuvojen autonomisuudesta? Liikenteenohjaus- ja hallintapalvelun tarjoajien tehtävien mahdollinen laajentaminen olisi mahdollista kirjata liikenteen palveluista annetun lain (320/2017) 137 §:ään.

Arviomuistiossa tunnustetaan, että infrastruktuurin kehittämisellä on merkittävä rooli automaattisten ajoneuvojen tehokkaassa toiminnassa. Automaattiajamisen lisääntyminen tie- ja katuverkolla saattaa tulevaisuudessa edellyttää, että liikenteenohjaus- ja hallintapalvelun tarjoajien sekä muiden liikenneinfrastruktuurista ja älykkäistä liikennejärjestelmistä (ITS/C-ITS) vastaavien tahojen on sopeuduttava uusiin teknologioihin ja mahdollisesti päivitettävä toimintaansa automaattisten ajoneuvojen vaatimusten mukaisesti. Kyseeseen voisi tulla esimerkiksi erilaiset automaattiajamista tukevat tienvarsilaitteet ja muut telematiikkaratkaisut (kts. myös Laki elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten tieliikenteenohjauksen ja -hallinnan telematiikkatehtävien ja

henkilöstön siirrosta Intelligent Traffic Management Finland Oy:lle (523/2020)). Turvallisuuden ja sujuvuuden takaaminen tulevaisuuden automatisoivassa liikenteessä edellyttää liikenteenohjaukselta ja -hallinnalta kasvavassa määrin dynaamista ja tosiaikaista tiedonhallintaa (digitaalinen kaksonen), sekä integraatioita esimerkiksi ajoneuvojen ja erilaisten automaattiajamista tukevien uusien tienvarsilaitteiden ja muiden telematiikkaratkaisuiden välillä.

Liikenteenohjaus- ja hallintapalvelun tarjoajien vastuiden osalta voisi olla hyvä käydä keskustelua siitä, kuinka nämä yhtiöt integroivat automaattisten ajoneuvojen vaatimat teknologiat ja kommunikaatoratkaisut osaksi nykyisiä järjestelmiä. Tämä voi sisältää esimerkiksi liikenteenohjausjärjestelmien päivitykset, jotka mahdollistavat paremman yhteistyön ja tiedonvaihdon telemaattisen infrastruktuurin ja automaattisten ajoneuvojen välillä. Samalla tulisi tarkastella liikenteenohjaus- ja hallintapalvelun tarjoajien sekä automaattisen ajojärjestelmän tarjoajien keskinäistä vastuunjako.

Lisäksi Liikenteenohjausyhtiö Fintraffic Oy kiinnittää huomiota valmistelussa olevaan kansalliseen lakiin kyberturvallisuuden riskienhallinnasta (ns. NIS2-laki). Lakiehdotuksen mukaan NIS2-lain soveltamisalan piiriin kuuluvat

a) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2010/40/EU täydentämisestä EU:n laajuisten tosiaikaisten liikennetietopalvelujen tarjoamisen osalta annetun Komission delegoidun asetuksen (EU) 2015/962 2 artiklan 12 alakohdassa tarkoitettut, liikenteenhallinnasta vastaavat tieviranomaiset, lukuun ottamatta julkishallinnon toimijoita, joille liikenteenhallinta tai älykkäiden liikennejärjestelmien ylläpitäminen ei ole keskeinen osa niiden yleistä toimintaa

b) Liikenteen palveluista annetun lain (320/2017) 160 §:ssä tarkoitettujen älykkäiden liikennejärjestelmien ylläpitäjät

Lisäksi NIS2-lain säätämisen yhteydessä on tarkoitus muuttaa liikenteen palveluista annetun lain 140 §:ää siten, että nojalla myös liikenteenohjaus- ja hallintapalvelun tarjoajat tulisivat NIS2-lain soveltamisalan piiriin.

Arviomuistion jatkovalmistelussa olisikin syytä pohtia, tulisiko kansallisen NIS2-lain soveltamisala laajentaa koskemaan myös automaattisen ajojärjestelmän tarjoajia vai onko automaattisen ajojärjestelmän tarjoaja luonteeltaan sellainen liikenteen palveluista annetun lain (320/2017) 160 ja 161 §:ssä tarkoitettujen älykkäiden liikennejärjestelmien ylläpitäjä, joka kuuluu suoraan NIS2-lain liitteen I soveltamisalan piiriin.

Korvenoja Riikka
Liikenteenohjausyhtiö Fintraffic Oy